

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ НОРМИ МЕДІАДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Журналістика
Заняття:	I семестр 2026-2027 н.р.
Лекції	2 години на тиждень згідно розкладу
Практичні	1 година на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	3
Мова викладання	Українська

**DNIPRO UNIVERSITY
of TECHNOLOGY
1899**

**КАФЕДРА
ЦИВІЛЬНОГО,
ГОСПОДАРСЬКОГО
ТА ЕКОЛОГІЧНОГО
ПРАВА**

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6648>

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Тюря Юлія Іванівна
Науковий ступінь	Доктор юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	Роб.тел. 0562-373-07-88
E-mail	tyurya.j.i@nmu.one
Профайл	http://cgp.nmu.org.ua/ua/vykl.php
Персональна сторінка	https://orcid.org/0000-0001-7732-3535
Консультації	ауд.10/313, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного, господарського та екологічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 313
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) tyurya.j.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Вивчення дисципліни «Правові норми медіадіяльності в Україні» є надзвичайно важливим у сучасному світі, де медіа відіграють домінуючу роль, а технології постійно розвиваються. Поява нових медіа-технологій та їх вплив на суспільство підкреслюють необхідність поглибленого вивчення правових аспектів медіадіяльності. Водночас розуміння та знання національного законодавства в галузі медіа дозволить ефективно використовувати нові можливості та забезпечувати дотримання етичних норм у медіа-просторі в умовах постійних змін. Разом з цим вивчення правових аспектів медіадіяльності сприяє підвищенню медіаграмотності суспільства та забезпеченню його інформаційної безпеки.

У контексті зростаючої ролі медіа та інтеграції України в європейський медіапростір вивчення правових норм медіадіяльності є актуальним для забезпечення свободи слова, захисту інформаційних прав громадян, створення конкурентного медіаринку та підвищення якості медіаконтенту, а також успішної адаптації до міжнародних стандартів та забезпечення конкурентоспроможності українських медіа.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – сформувати у студентів комплекс знань з інформаційного права та медіазаконодавства України, включаючи питання авторського права, доступу до інформації, захисту прав людини та свободи слова у медіасфері, а також розкрити роль медіа як важливого інструменту демократії.

Дисципліна покликана підготувати студентів до роботи в умовах, коли інформація є одним з найважливіших ресурсів, а її поширення регулюється законом.

Завдання навчальної дисципліни:

- ✚ ознайомити студентів із теоретичними та практичними аспектами інформаційного права та правового регулювання мас-медіа в Україні;

- ✚ сформувати у студентів розуміння ролі інформації у сучасному суспільстві, правових засад роботи з інформацією, доступу до та специфіки роботи з джерелами інформації;

- ✚ навчити правильно інтерпретувати зміст норм національного медіазаконодавства;

- ✚ дослідити поняття авторського права і суміжних прав, процес їх виникнення та здійснення, строки правової охорони, процедуру реєстрації;

- ✚ ознайомити студентів з основними аспектами захисту прав людини в контексті медіадіяльності та захисту персональних даних;

- ✚ надати розуміння ролі та значення медіаосвіти в усвідомленні суспільством питань інформаційної безпеки, формуванні критичного мислення та навичок критичного аналізу інформації.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
Розуміти поняття мас-медіа права та його місце в системі інформаційного права України
Знати правові аспекти функціонування медіа в Україні, правовий статус журналіста
Демонструвати вміння працювати з інформацією та знання щодо доступу до та специфіки роботи з джерелами інформації
Вміти аналізувати національне законодавство у сфері медіа, ідентифікувати загрози для свободи слова та застосовувати знання про захист права на свободу вираження поглядів у практичних ситуаціях
Демонструвати необхідні знання щодо прав та обов'язків власників авторських і суміжних прав та інших учасників авторсько-правових відносин
Застосовувати принципи і норми європейського та національного законодавства щодо захисту персональних даних, права на повагу до приватного життя, а також розуміти їх взаємозв'язок із свободою вираження поглядів
Розуміти та протистояти інформаційним загрозам, використовувати методи фактчекінгу, усвідомлювати роль медіаосвіти в контексті інформаційної безпеки

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО
1. Інформація як стратегічний ресурс для розвитку суспільства
2. Поняття та види інформації
3. Поняття інформаційного права як галузі права
4. Функції інформаційного права
5. Принципи інформаційного права
6. Джерела інформаційного права
Тема 2. ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДІА
1. Поняття мас-медіа право України
2. Правове регулювання створення та функціонування медіа
3. Ліцензування та реєстрація у сфері медіа
3.1. Ліцензування у сфері медіа
3.2. Реєстрація суб'єктів у сфері медіа
3.3. Електронний кабінет суб'єктів у сфері медіа
4. Правовий статус журналіста
Тема 3. ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ
1. Право на інформацію
2. Порядок доступу до інформації
3. Правовий режим доступу до публічної інформації
4. Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом
Тема 4. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕДІАДІЯЛЬНОСТІ
1. Національне законодавство у сфері медіа
2. Права людини як основа медіадіяльності
3. Загрози для свободи вираження поглядів
4. Захист права на свободу вираження поглядів
Тема 5. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ
1. Мета і принципи правової охорони інтелектуальної власності
2. Актуальні питання правової охорони авторських прав у сучасних умовах

3. Особливості правової охорони суміжних прав
Тема 6. ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ
1. Право на повагу до приватного життя та право на захист персональних даних
2. Ключові принципи захисту персональних даних у європейському законодавстві
3. Обмеження права на захист персональних даних
4. Взаємозв'язок права на захист персональних даних зі свободою вираження поглядів
Тема 7. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА
1. Інформаційні загрози та безпека
2. Технології маніпулювання інформацією
3. Фактчекінг у роботі сучасного журналіста
4. Медіаосвіта як фундаментальна складова інформаційної безпеки
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Ознайомлення з ключовими нормативно-правовими актами, що регулюють питання інформації та інформаційної безпеки, та застосування отриманих знань для відповідей на контрольні питання і з метою вирішення конкретних ситуацій
Дослідження нормативного регулювання медіа: стан свободи слова, виклики для журналістів, їх правовий статус, алгоритм роботи медіа під час воєнного стану та кримінальні аспекти, що регулюють медіа в Україні
Ознайомлення з основними законодавчими актами, які регулюють питання доступу до інформації в Україні, їх аналіз та застосування законодавчих норм на практиці. Відповіді на контрольні питання щодо інформації та доступу до неї. Визначення співвідношення права на звернення та запиту на інформацію
Вивчення правового забезпечення медіадіяльності в Україні. Розгляд та аналіз актуальних судових справ, а також Стратегії діяльності Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на 2024–2026 роки, відповіді на контрольні питання
Дослідження процесу виникнення і здійснення авторського права та набуття суміжних прав, включаючи процедуру їх реєстрації та строки правової охорони, а також ознайомлення з правовими механізмами захисту цих прав в Україні. Набуття навичок щодо оформлення заяви про реєстрацію авторського права на твір
Ознайомлення зі змістом Стратегії інформаційної безпеки України і з відеоматеріалами за темою та надання відповідей на контрольні питання щодо стандартів та основних принципів журналістики, а також загроз для демократії. Визначення ролі фактчекінгу та медіаосвіти у забезпеченні інформаційної безпеки

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та практичних занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365 та бути зареєстрованим у СУДН «Moodle» на дистанційний курс з навчальної дисципліни «Правові норми медіадіяльності в Україні».

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної й індивідуальної робіт складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні питання	усне опитування, бліц-опитування, тестування методи: евристичних питань, пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, діалогового спілкування	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів; виконання ККР під час іспиту за бажанням здобувача
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання практичних завдань виконання самостійних робіт методи: «навчаючи, вчуся», робота в малих групах, study case		

6.3. Критерії оцінювання за відповідний вид навчальної діяльності студента

Опрацювання курсу навчальної дисципліни «Правові норми медіадіяльності в Україні» передбачає аудиторну (лекції та практичні заняття) та самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацію навчання, зокрема, за допомогою дистанційної платформи MOODLE.

Поточний контроль з дисципліни проводиться для всіх видів навчальних занять протягом семестру з метою діагностування рівня знань, умінь та навичок. Визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей, результатів навчання здійснюється за кожною темою дисципліни. За змістом він включає два аспекти: якість засвоєння матеріалу, який охоплюється темами навчальної дисципліни, та сумлінність здобувачів у практичній та самостійній роботі.

До критеріїв оцінювання якості підготовки практичних завдань відноситься:

- ❖ рівень знань (глибина і ґрунтовність, користування понятійним апаратом, послідовність і точність відповіді);

- ❖ навички самостійної роботи (опрацювання додаткової літератури, робота з законодавством, інформаційними ресурсами тощо).

Робота на практичних заняттях та/або виконання контрольних завдань на платформі MOODLE оцінюються максимально у **2,0 бали** кожне, причому:

2,0 бали – вміння повністю та систематично викласти отримані знання. У такому випадку, студент здатен виявити пізнавальну активність та показати інтерес до практичних завдань. Йому притаманні навички аналізу та синтезу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, формулювання висновків та узагальнень. Додатково, студент здатний опиратися на відомі факти і відомості. Хоча можуть виникнути окремі непомітні помилки, студент самостійно може їх виправити. Він виявляє пізнавальний інтерес до практичного завдання і проявляє творчий підхід у його виконанні;

1,5 бали – повне та систематичне викладення отриманих знань. Студент здатний виділити істотні ознаки навчальної дисципліни за допомогою аналізу та синтезу, встановити причинні зв'язки та сформулювати висновки та узагальнення. Хоча можуть зустрічатися окремі несуттєві помилки, студент самостійно може їх виправити. Важливо, що студент підтверджує свої знання відомими фактами і відомостями;

1,0 бал – неповне викладення одержаних знань, але це не перешкоджає засвоєнню наступного матеріалу програми. Хоча можуть бути суттєві помилки, їх можна виправити за допомогою викладача. Студент може зазнавати труднощів у виділенні суттєвих ознак навчальної дисципліни, а також у встановленні причинних зв'язків і формулюванні висновків;

0,5 бали – неповне, нелогічне і безсистемне викладення навчального матеріалу, що супроводжується суттєвими помилками, які навіть не виправляються за допомогою викладача. Здобувач вищої освіти може проявляти повне незнання або нерозуміння навчального матеріалу, не здатний дати відповідь на будь-яке поставлене запитання. Він потребує додаткових запитань від викладача, недостатньо самостійний. Проявляє пасивність і відсутність пізнавального інтересу до предмету, що вивчається. Недостатня увага під час занять та брак інтересу до практичних завдань також можуть спостерігатись.

Максимальна кількість балів за практичні заняття та/або виконання контрольних завдань складає **13 балів**.

Самостійна робота здобувача (СРС) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота включає:

- ◆ попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за всіма видами навчальних занять;

- ◆ розв'язання завдань самоконтролю опанування дисциплінарними результатами навчання відповідно до робочої програми дисципліни.

Метою СРС є засвоєння навчальної дисципліни в повному обсязі і послідовне формування у здобувачів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця. У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника освітнього процесу, навчитися свідомо ставитися до опанування теоретичних і практичних знань, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійною роботою здобувача в рамках вивчення навчальної дисципліни «Правові норми медіадіяльності в Україні» є виконання певних тестових завдань відкритої форми за темами дисципліни, складання кросворду, застосовуючи термінологію нормативно-правових актів. Вимоги щодо виконання таких завдань ідентичні вимогам щодо виконання практичних завдань аналогічної форми. Максимальна кількість балів за самостійну роботу складає **0 – 6 балів**.

Аудиторна робота студента на заняттях оцінюється безпосередньо викладачем при проведенні заняття. Участь у аудиторних заняттях передбачає активне включення в дискусії із викладачем та іншими студентами групи, формулювання питань, поширення власних думок, вражень та досвіду. Також оцінюється активна участь у груповій діяльності з розв'язання контрольних завдань.

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «Правові норми медіадіяльності в Україні» здійснюється шляхом виставлення балів за кожний вид навчальної діяльності за 100-бальною шкалою. У таблиці наведено розподіл максимальної кількості балів за певний вид навчальної роботи здобувача за темами навчальної дисципліни.

Таблиця – Розподіл балів за видами навчальної роботи здобувача

Теми	Практичні завдання	Поточне тестування	Самостійна робота	Аудиторна робота на заняттях	Всього
1.	2,0	8,8	1,0	10,0	100
2.	2,0	8,8	1,0		
3.	2,0	8,0	1,0		
4.	2,0	8,0	1,0		
5.	1,0	9,2	1,0		
6.	2,0	11,0	0,5		
7.	2,0	10,4	0,5		
Разом	13,0	71,0	6,0	10,0	100

Загальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни розраховується шляхом врахування балів, які здобувач отримав за навчальну діяльність на практичних заняттях та/або виконання контрольних завдань з курсу дисципліни на платформі MOODLE **0-13 балів**, самостійна робота – **0-6 балів**, поточне тестування – **0-71 балів**, аудиторна робота на лекційних заняттях – **0-10 балів**. Максимальна кількість балів з навчальної дисципліни складає **100 балів**.

З метою визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти за навчальною дисципліною «Правові норми медіадіяльності в Україні» студентам пропонується:

– взявши участь в онлайн-курсі "Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності" за посиланням <https://osvita.diia.gov.ua/courses/very-verified> та отримавши сертифікат після успішного завершення підсумкового тестування, ви маєте можливість перезарахувати бали за практичні завдання та самостійну роботу з теми 6 на платформі Moodle;

– взявши участь в онлайн-курсі "Як захиститися від фейків і дезінформації" за посиланням <https://osvita.diia.gov.ua/courses/how-to-protect-yourself-from-fakes-and-disinformation> та отримавши сертифікат після успішного завершення підсумкового тестування, ви маєте можливість перезарахувати бали за практичні завдання та самостійну роботу з теми 7 на платформі Moodle;

– взявши участь в онлайн-курсі "Дезінформація: види, інструменти та способи захисту» на платформі Prometheus за посиланням https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+DISINFO101+2021_T2 та отримавши сертифікат після успішного завершення підсумкового тестування, ви маєте можливість перезарахувати бали за практичні завдання та самостійну роботу з тем 6 та 7 на платформі Moodle.

Підсумковий контроль – комплексне оцінювання рівня сформованості дисциплінарних компетентностей. Метою підсумкового контролю є комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни за чверть, семестр або навчальний рік.

Для навчальної дисципліни «Правові норми медіадіяльності в Україні» передбачений підсумковий контроль у формі **іспиту**.

За умови отримання студентом **не менше 60 балів** за результатами поточного контролю, викладач, враховуючи активну та системну роботу здобувача на заняттях та платформі MOODLE, може на підставі результатів поточного контролю визначити загальну оцінку за іспит без участі здобувача.

За умови отримання **менше 60 балів** за результатами поточних контролів студент повинен пройти підсумковий контроль, при цьому **результати поточного контролю не враховуються при визначенні загальної оцінки іспиту**.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач має право скласти іспит.

Іспит відбувається у письмовій формі або з використанням можливостей дистанційної платформи MOODLE. Дозволяється після або під час підсумкового тестування проводити співбесіду зі здобувачем вищої освіти для уточнення оцінки, як з ініціативи викладача, так і з ініціативи студента.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Іспит відбувається у письмовій формі або з використанням можливостей дистанційної платформи MOODLE. Іспит передбачає підсумкове оцінювання рівня знань здобувача шляхом виконання контрольного підсумкового тестування. Кількість питань – 100. За кожен вірну відповідь на питання здобувач отримує 1 бал. Максимальна кількість балів за підсумкове тестування складає <u>100 балів</u>.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".
http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Рекомендації щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні навчальних завдань

З метою дотримання принципів академічної доброчесності та запобігання порушенням під час виконання навчальних завдань встановлюються такі правила:

1. Заборонено:

- Використовувати будь-які інструменти штучного інтелекту (чат-боти, текстові генератори, автоматизовані помічники тощо) під час виконання контрольних робіт, залікових тестів, іспитів та індивідуальних письмових завдань, якщо інше не дозволено викладачем;
- Повністю копіювати згенерований штучним інтелектом текст без його критичної обробки та без посилання на джерело (у разі дозволених використання);
- Застосовувати інструменти штучного інтелекту для імітації самостійного мислення або створення відповідей, які не є результатом особистої роботи.

2. Дозволено:

- Застосовувати ШІ-інструменти для стилістичного редагування тексту, мовного перекладу або створення візуального супроводу (наприклад, схем, інфографіки) – за умови, що зміст роботи є результатом самостійної діяльності студента;
- Отримувати довідкову інформацію або приклади, за умови подальшого осмислення, адаптації та належного оформлення посилань;
- Використовувати ШІ як допоміжний інструмент під час підготовки до занять, але не під час здачі робіт.

8. Ресурси і література:

8.1. Основна рекомендована література

1. Тюрня Ю.І. Цифровий слід фізичної особи у медіапросторі як об'єкт цивільних прав та елемент цифрової спадщини // Наукове фахове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2026. № 2. Ч. 1. С. 297 – 303. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.1.44>.
2. Тюрня Ю.І. Правові механізми захисту дітей від загроз соціальних мереж в Україні та ЄС // Науковий журнал «Juris Europensis Scientia». 2026. № 1. С. 182 – 188. DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v1.2026.31>.
3. Тюрня Ю.І. Роль ЄСПЛ у формуванні стандартів функціонування суспільних медіа // Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». 2025. Випуск 87. Ч. 4. С. 305 – 311. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.4.47>.
4. Тюрня Ю.І. Регулювання штучного інтелекту у соціальних медіа: виклики, ризики та можливості // Збірник наукових праць «Актуальні проблеми держави і права». 2025. № 105. С. 265 – 273. DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v105.2025.30>.
5. Тюрня Ю.І. Судова практика ЄСПЛ: суспільний інтерес та медіа // Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». 2025. Випуск 88. Ч. 4. С. 147 – 152. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.22>.
6. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Ярема О. Г. Інформаційне право України : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.
7. Еннан Р. Є. Медіаправо : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності «Журналістика» / Р. Є. Еннан. – Одеса : НУ "ОЮА", 2020. – 50 с. DOI: [10.32837/11300.14907](https://doi.org/10.32837/11300.14907)
8. Основи медіабізнесу [Електронний ресурс] : підручник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / З. В. Григорова, О. А. Сухорукова, А. В. Кваско, Л. П. Шендерівська ; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 4,70 Мбайт). – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 323 с.
9. Нашинець-Наумова А.Ю. Інформаційне право: навчальний посібник / А.Ю. Нашинець-Наумова. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. – 136 с.
10. Арістова І. В. Інформаційне законодавство України : проблеми адаптації до міжнародних правових стандартів : монографія / І.В. Арістова, В.В. Ткаченко; за заг. ред. Арістової І.В. – К., 2015.
11. Юридична відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері та основи інформаційної деліктології: монографія / І. В. Арістова, О. А. Баранов, О. П. Дзьобань та ін.; за заг. ред. проф. К. І. Беякова. Київ: КВІЦ, 2019. 344 с.
12. Куліш А. М. Інформаційне право України : навчальний посібник / А. М. Куліш, Т. А. Кобзева, В. С. Шапіро. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – 108 с.
13. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій [Тексти] / Авт. кол. – За ред. Виртосу І., Шендеровського К. – Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. – 260 с.

14. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: Науково-методичний посібник для суддів. 3-тє вид., допов. – К.: ВАІТЕ, 2020. – 276 с.

15. Грицай І. О., Примаков К. Ю. Адміністративно(правові основи регулювання у сфері масової інформації в Україні : монографія / І. О. Грицай, К. Ю. Примаков.К.: «Хай Тек Прес», 2018. – 256 с.

16. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Інформаційне право» для студентів факультету заочного навчання цивільних осіб [Тексти] / Авт. Грицай І. О. – Дніпро: ДДУВС. 2016. – 123 с.

17. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька ; ред.-упор. : О. І. Харитоненко, Ю. С. Полтавець. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 356 с.

18. Цимбалюк В.С. Мас-медіа право в інформаційному суспільстві. «Інформація і право», 2011. № 1(1). С. 30-33.

19. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг. ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 140 с.

8.2. Додаткова рекомендована література

1. Визнання інформації недостовірною: факти чи оціночні судження? Ілляшев та Партнери. URL: <https://attorneys.ua/publication/recognition-of-information-as-false-statements-of-facts-or-value-judgments/>

2. Свобода вираження. Путівник з прав людини: Права людини і громадянська освіта. URL: <https://www.rights.in.ua/rights/svoboda-virazhennja>

3. Свобода вираження поглядів у практиці Європейського суду з прав людини. Центр демократії та верховенства права. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/svoboda-vyrazhennya-poglyadiv-u-praktytsi-yevropejskogo-sudu-z-prav-lyudyny/>

4. Рекомендації Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань додержання конституційного права людини і громадянина на доступ до інформації. URL: <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/72475.pdf>

5. Десять найважливіших новел закону «Про медіа». Інтернет-видання «Детектор медіа». URL: <https://detector.media/rinok/article/208374/2023-02-26-desyat-nayvazhlyvishykh-novel-zakonu-pro-media/>

6. Засоби масової інформації. COUNCIL OF EUROPE PORTAL. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/media>.

7. Огляд практики Європейського суду з прав людини у справах, які стосуються втручання у право на свободу вираження поглядів, закріплене у статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_st_10.pdf

8. Посібник з європейського права у сфері захисту персональних даних. URL: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-coe-edps-2018-handbook-data-protection_ukr.pdf

9. Protecting the right to freedom of expression under the European convention on human rights. URL: <https://rm.coe.int/handbook-freedom-of-expression-eng/1680732814>

10. Freedom of Expression as a Common Constitutional Tradition in Europe. Report of the European Law Institute Report Institute. URL: https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Report_on_Freedom_of_Expression.pdf

11. Yuliia Tiuria Judicial Protection of Intellectual Property Rights as One of the Principles of Civil Law / Yuliia Tiuria, Ivan Kostyashkin, Andrii Smitiukh, Olena Makeieva, Dariia Hurina, Alina Diligul // International Journal of Management (IJM), 11 (2), 2020, pp. 76 – 85. (Журнал включено до Міжнародної наукометричної бази даних SciVerseSCOPUS).

12. Yuliia Tiuria Digital rights management in protection of intellectual property rights as one of the principles of civil law / Yuliia Tiuria, Ivan Kostyashkin, Andrii Smitiukh, Olena Makeieva, Dariia Hurina, Alina Diligul // International Journal of Scientific and Technology Research, Volume 9, Issue 3, March 2020, Pages 1786-1792. (Журнал включено до Міжнародної наукометричної бази даних SciVerseSCOPUS).

8.3. Інформаційні ресурси

1. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>

2. Директива 2002/58/ЄС від 12 липня 2002 р. про обробку персональних даних та захист таємниці сектора електронних комунікацій. URL: <https://nkrzi.gov.ua/images/upload/58/19/6f96b8148ef15842f70cba3dd98f055b.pdf>.

3. Довідково-інформаційна платформа правових консультацій «WikiLegalAid». URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua/>.

4. Єдиний державний веб-портал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/>.

5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>.

6. ЛГІА:ЗАКОН – інформаційно-аналітична екосистема для бізнесу. URL: <https://ligazakon.net/>.

7. Офіційний портал Верховної Ради України <http://portal.rada.gov.ua/>.

8. Про адміністрування домену «.UA»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.07.2003 № 447-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447-2003-%D1%80/card6#Public>.

9. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577.

10. Про веб-ресурси Верховної Ради України: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 19.05.2015 № 699. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/699/15>.

11. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 45.

12. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36.

13. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 45.

14. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835. *Офіційний вісник України*. 2015. № 85.

15. Про затвердження Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2004 р. № 326. *Офіційний вісник України*. 2004. № 11.

16. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21>.

17. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 31.

18. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48.

19. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 р. №74/98. *Відомості Верховної Ради*. 1998. №№ 27 – 28.

20. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3. *Офіційний вісник України*. 2002. № 2.

21. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 14-15, № 16-17.

22. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text>.

23. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 12.

24. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022.